

ชื่อวิทยานิพนธ์	รูปแบบการจัดบริการเพื่อสนับสนุนกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ของห้องสมุดประชาชน : กรณีศึกษาห้องสมุดประชาชนอำเภอควนโดน จังหวัดสตูล
ผู้เขียน	นางเกษร ปะลาวัน
สาขาวิชา	บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
ปีการศึกษา	2540

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดบริการเพื่อสนับสนุนกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนของห้องสมุดประชาชนอำเภอควนโดน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) คือการศึกษาชุมชน วิเคราะห์ปัญหา ศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหา วางแผนการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหา ปฏิบัติตามแผน และติดตามประเมินผล ทั้งนี้ในการดำเนินการวิจัยทุกขั้นตอน เป็นการปฏิบัติกร่วมกันของผู้วิจัย ผู้ปฏิบัติงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานห้องสมุดประชาชน รวมทั้งนักศึกษาซึ่งเป็นผู้ใช้บริการห้องสมุด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย คอมพิวเตอร์ แผ่นดิสก์ กล้องถ่ายรูป สมุดบันทึก แบบบันทึกข้อมูลระหว่างการทดลอง แบบวิเคราะห์รายงานการประชุม แบบสอบถาม นักศึกษานอกโรงเรียนถึงความพึงพอใจในการรับบริการจากห้องสมุดประชาชน และแบบสัมภาษณ์นักวิชาการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสตูล เพื่อประเมินรูปแบบการจัดบริการเพื่อสนับสนุนกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนของห้องสมุดประชาชน แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ และจากการศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ จัดแยกประเด็น จัดหมวดหมู่ข้อมูล ตามความมุ่งหมายในการศึกษาวิจัย ข้อมูลเชิงคุณภาพนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์ ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS PC⁺ แสดงค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความพึงพอใจในการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนของนักศึกษา

ผลการวิจัย คือ ได้รูปแบบการจัดบริการเพื่อสนับสนุนกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนของห้องสมุดประชาชน ซึ่งประกอบด้วย โครงสร้าง 9 ประการดังนี้

1. ด้านนโยบาย คือ ห้องสมุดจัดบริการเพื่อสนับสนุนกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนได้อย่างกว้างขวาง ทั่วถึง และตรงกับความต้องการของนักศึกษา

2. ด้านวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อให้ห้องสมุดเป็นแหล่งบริการทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการศึกษาที่มีศักยภาพ สามารถสนับสนุนการศึกษานอกโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อให้ห้องสมุดมีทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการศึกษาอย่างเพียงพอ และหลากหลายเช่น วิทยุทัศน์ ชุดวิชา แบบเรียน รายการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม 3) เพื่อให้ห้องสมุดเป็นสถานที่ที่นักศึกษาเข้ามาใช้บริการ เพื่อจัดกิจกรรม พบกลุ่ม สัมมนา และนันทนาการได้ตามความต้องการและความจำเป็น และ 4) เพื่อให้ห้องสมุดเป็นศูนย์กลางในการกระจายทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการศึกษาไปยัง ศูนย์การเรียนต่าง ๆ ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอควนโดน

3. ด้านการจัดอาคารสถานที่เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนของห้องสมุดประชาชน โดยจัดเนื้อที่ทำงานของเจ้าหน้าที่และเนื้อที่สำหรับบริการให้เป็นสัดส่วนแต่เอื้อต่อกันได้ ทั้งนี้ให้มีพื้นที่สำหรับการบริการให้มากที่สุด และได้พัฒนาอาคารเอนกประสงค์ให้เป็นสถานที่พบกลุ่ม ห้องโสตทัศนศึกษาเพื่อเป็นสถานที่รับชมโทรทัศน์เพื่อการศึกษาของนักศึกษาและประชาชนทั่วไป เป็นสถานที่ประชุมของหน่วยงาน และเป็นสถานที่นันทนาการสำหรับผู้ใช้ทั่วไป ได้รับความบันเทิง ต่าง ๆ

4. ด้านประเภทและการจัดบริการเพื่อสนับสนุนกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนของห้องสมุดประชาชน มีการให้บริการ 2 ประเภท คือ 1) งานบริการในฐานะที่เป็นห้องสมุด และ 2) งานบริการในฐานะที่เป็นศูนย์การเรียน

5. ด้านทรัพยากรสารสนเทศเพื่อสนับสนุนกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนของห้องสมุดประชาชน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) ทรัพยากรสารสนเทศทั่วไป ที่จัดให้บริการในฐานะที่เป็นห้องสมุดประชาชน คือ ให้บริการโดยไม่จำกัดเพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา ความบกพร่องทางด้านร่างกาย เช่น ความพิการต่าง ๆ และ 2) ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการศึกษาที่จัดให้เพื่อตอบสนองกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักศึกษานอกโรงเรียน

6. ด้านการจัดบุคลากรเพื่อสนับสนุนกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนของห้องสมุดประชาชน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ห้องสมุด ครูอาสา ฯ และอาสาสมัครที่ได้จากโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอควนโดน

7. ด้านงบประมาณในการจัดบริการเพื่อสนับสนุนกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนของห้องสมุดประชาชน ประกอบด้วย เงินงบประมาณที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดสรรมาให้ เงินบำรุงการศึกษาของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน และเงินบริจาค

8. ด้านการประชาสัมพันธ์เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนของห้องสมุดประชาชน มี 2 ลักษณะ คือ ทั้งการประชาสัมพันธ์แบบเชิงรับ และการประชาสัมพันธ์แบบเชิงรุก

9. การประเมินผลการบริการเพื่อสนับสนุนกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนของ
ห้องสมุดประชาชน ใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่าง ๆ ของห้องสมุดประชาชน
โดยทำการประเมินทุกภาคเรียนเพื่อจะได้ทราบว่าผลการดำเนินงานได้ผลมากน้อยเพียงใด และนำ
ข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนางานบริการของห้องสมุดต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบการจัดบริการดังกล่าวนี้ไปใช้คือ บุคลากรที่เป็นผู้ปฏิบัติงาน
งานในหน้าที่โดยตรง ควรเป็นผู้มีความรู้ทั้งทางด้านการจัดการสารสนเทศและสาขาวิชาเฉพาะที่
จำเป็นในการบริการกลุ่มเฉพาะ และต้องมีคุณสมบัติของผู้ให้บริการที่ดี คือ มีจิตใจมุ่งบริการ
สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีความเป็นครู คือ รู้จักกลวิธีถ่ายทอดความรู้เพื่อให้คำแนะนำ
สาระประโยชน์แก่ผู้ใช้บริการ รวมทั้งสามารถให้ความรู้หรือแนะนำอาสาสมัครช่วยงานห้องสมุด
อื่น ๆ ได้อีกด้วย นอกจากนี้ควรมีความรับผิดชอบและปฏิบัติภาระงานห้องสมุดเต็มเวลาไม่ควรต้อง
มีภาระอื่น ๆ อีก

Thesis Title	A Public Library Service Management Model Supporting Non- formal Education Activities : A Case Study of The Public Library of Amphoe Khuan Don, Changwat Satun.
Author	Mrs. Kaesorn Palawan
Major Program	Library and Information Science
Academic Year	1997

Abstract

The objective of this research is to propose the service model for supporting non-formal education activities of the Public Library of Amphoe Khuan Don. The research method focuses on the participatory action research or PAR which covers community studies, problem analyses, studies of alternative solutions, planning studies for solving problems, implementation and evaluation. The research had been cooperatively implemented by the researcher, operating staff, other staff involving in a public library including students using the library service. The research equipment is composed of a camera, notebooks, the data record forms during the experiment, the analytical form of the meeting reports, the survey questionnaire on public library service satisfaction filled by the non-formal education students as well as the interview forms filled by the academic staff of the Non-formal Education Center, Satun Province in order to evaluate the model of the service management to support the non-formal education activities of the public library. The data gained from the observation, interviews and involved document studies were broken down and categorized based on the purposes of this research. For the part of the qualitative data is proposed by the analytical description. The other part involving the quantitative data is implemented by SPSS PC+. The data display can be classified as percentages,

means ($\bar{X}$) and standard deviation (S.D.) dealing with the students' satisfaction with the public library service.

The research outcome is acknowledged and perceived as the model for the supportive management of the non-formal education activities of the public library consisting of 9 structures as follows :

1. Policy

The library is able to broadly and thoroughly provide the services to support non-formal education activities. Also, it can respond the student clients' needs.

2. Purposes

2.1 To enhance the library in terms of being the information service center for potential studies and of being an effectively supporting unit for the Non - formal Education Center.

2.2 To supply sufficient and various educational materials for the library such as video cassettes, academic series, class books, T.V.programs via satellite

2.3 To enhance the library as the place for students, group activities, seminars and recreational activities responding clients' needs and necessities

2.4 To locate the library as the information service center to distribute its materials for other educational places such as the Non-formal Education Center at Amphoe Khuan Don

3. Building Management to Support the Non-formal Education Activities of the Public Library.

The building space is properly arranged. The space for service access covers the largest area. Also, the space is developed for group participation, an audio-visual room for students and community people, a meeting place for departments and recreational activities for general clients to watch T.V. and other programs.

4. Service Types to Support the Non-formal Education Activities of the Public Library

There are 2 types of services as :

- 4.1 Service work as a public library
- 4.2 Service work as a learning center

5. Information Service Arrangement to Support the Non-formal Education Activities of the public library

There are two categories as :

5.1 General information service which is handled as the public library is the service without discrimination against sexual orientation, age, education, religion and physical disabilities

5.2 The information resources for education which is handled to respond the targeted students apart from the full-time students in schools.

6. Human Resource Management to Support Non-formal Education Activities of the Public Library

The personnel involved are library staff, voluntary teachers, and volunteers from the Project for Developing Students' Quality of Lives at the Non-formal Educational Center of Amphoe Khuan Don.

7. Supporting Budget for the Non-formal Education Activities of the Public Library

It consists of the money for which the Department of Non-formal Education allocated , student fees of the Non-formal Education Center and monetary donation.

8. Public Relations to Support the Non-formal Education Activities of the Public Library

There are two types as :

8.1 Passive public relations

8.2 Pro-active public relations

9. Service Outcome Evaluation to Support the Non-formal Education

Activities of the Public Library.

The survey questionnaires for clients' satisfaction with the public library service delivery are reinforced. The survey questionnaires were used every semester in order to be able to assess the implementation and benefit from the survey data to develop the public library service.

The proposed recommendation for the model of this type of service delivery is that the operating personnel should be knowledgeable of managing information service and specialize in a specific branch of studies to essentially serve the specific group of clients. Also, they must be qualified as being served well, cooperative, helpful, teaching hearted be able to teach and communicate for the benefit of the clients include be able to guide, train the volunteers to help other libraries , responsible and dedicated.